

D O M

afsagt den 19. maj 2008 af Vestre Landsrets 4. afdeling
(dommerne Sigrid Ballund, Eva Staal og Hans-Jørgen Nymark
Beck (kst.)) i ankesag V.L. B-2340-06.

Appellant (tidl. Sagsøgte)

(Advokat Jytte Smidstrup, Horsens)

mod

Appelindstævnte (tidl. Sagsøger)

(Advokat Erik Hollensen, Århus).

Retten i Århus har den 19. oktober 2006 afsagt dom i 1. instans (BS 2-5994/2004).

For landsretten har Appellant (App.), gentaget sin påstand for byretten vedrørende separationsvilkårene om bidragspligt og § 56-krav.

Appelindstævnte (App.indst.), har for landsretten nedlagt påstand om, at App. skal betale bidrag i en periode på 10 år, subsidiært i en kortere periode, og at App. i medfør af ægteskabslovens § 56 skal betale 1.000.000 kr.

App. er født i 1952 og App.indst. er født i 1954.

App. har supplerende forklaret, at han var arbejdsløs i en periode i 2000, men ellers har han haft ar-

bejde, mens han har boet sammen med App.indst. Han har herudover haft gode indtægter fra pyntegrønt fra Adresse 4 og siden midten af halvfemserne fra sommerhusudlejningen. I årene 1993 til 2004 har han i alt indbetalt godt 229.000 kr. til pensionsordningerne. Kapitalindkomsten, som fremgår af et støttebilag, stammer hovedsageligt fra de udlejede sommerhuse, og de enkelte beløb er udtryk for, hvad der har været tilbage efter betaling af udgifterne til sommerhusene. Nettoindkomstbeløbene i støttebilaget er de beløb, han efter betaling af skat har kunnet anvende til forbrug de enkelte år, og det har over den 12-årige periode fra 1993 til 2004 gennemsnitligt været 223.108 kr. Han har i perioder haft lange arbejdsdage, men han udførte sin del af arbejdet i hjemmet. Når der skulle gøres noget ved huset på Adresse 2, sagde App.indst. til ham, at det jo var hans særeje, og så måtte han f.eks. pudse vinduerne. Han har taget sig meget af børnene og taget aktivt del i deres fritidsaktiviteter og betalt kontingenterne til disse aktiviteter. Han har betalt udgifterne til huset, de boede i, og betalt for reparation af bilerne, men App.indst. betalte for benzinen til den bil, hun kørte i. Han har betalt en stor del af familiens udgifter, for når han havde penge, skulle børnene ikke mangle noget. Han har haft flere diskussioner med App.indst., om hun ikke kunne bidrage med mere til familiens underhold, og han har spurgt hende, om det var fordi hun sparede op, når hun ikke bidrog med mere. Hans formue består af ejendommene, og han har kun en lille aktiepost. Han købte den første ejendom i 1972. I 1978 døde hans mor, men før hun døde, havde han aftalt med faderen, at de to sønner skulle overtage Adresse 8. Brødrene arvede Adresse 2 efter farbroderen i 1978. I slutningen af 1978 købte han sammen med sin bror en skovejendom Adresse 3. Faderen blev boende på den fædrene gård, da sønnerne overtog den i 1978.

I slutningen af 80'erne solgte de et areal til kommunen, og salget gav ham et nettoprovenu på ca. 5 mio. En del af pengene blev brugt til at opføre et nyt stuehus på **Adresse 8**. Ca. 1,3 mio. kr. blev brugt til huset på **Adresse 2**. Huset blev bygget af **Virksomhed 1**. Han stod selv for haveanlægget. Der var stadig penge tilbage, og han købte grunden **Adresse 7**. Det var ikke på tale, at de skulle købe sommerhuset i fællesskab, og de talte ikke om, at **App.indst.** skulle deltage i projektet. Allerede på dette tidspunkt havde der været knas i ægteskabet. Han fik et byggefirma til at opføre et pool-sommerhus på mere end 200 kvm. Da huset skulle anvendes til udlejning, fik han et firma til at indrette sommerhuset, så der var, hvad der skulle være. **App.indst.** ønskede, at de selv skulle sætte præg på sommerhuset, så de købte selv porcelæn og billeder til væggene. Året efter købte han ejendommen på **Adresse 6**. Dette sommerhus blev hovedsageligt finansieret for lånte penge. Han ønskede ikke, at **App.indst.** skulle være medejer, da hun ikke havde økonomien til det. I 2001 blev der opført en tilbygning til dette sommerhus. Udlejningsbureauet sørgede for pasningen af sommerhusene. Han har i formueredegørelsen (bilag K) redegjort for sine formueforhold og kapitalanvendelsen i perioden 31. december 1993 til 31. december 2004. Opgørelsen viser, at der i denne periode er hævet godt 495.000 kr. af særejeformuen til privatforbrug, og dermed en tilsvarende forringelse af hans særeje. Formueforøgelsen skyldes udelukkende konjunkturstigninger på de faste ejendomme. Han har altid kun haft konti i Danske Bank, og han har oplyst om alle sine aktiver. I hele perioden har han bidraget til familiens underhold med alle sine indtægter og herudover med knap 500.000 kr. af sin særejeformue.

De var første gang i Statsamtet i 2004. Han regnede med, at

de kunne blive separeret uden problemer, men det viste sig, at de ikke kunne blive enige om vilkårene, fordi App.indst. ville have bidrag og en del af hans formue, og det var han ikke klar over.

App.indst. har supplerende forklaret, at hun i 1985 holdt op som Stilling 1. Hun havde en uddannelse som Stilling 5, og hun havde planer om at anvende denne uddannelse. De flyttede sammen, fordi hun blev gravid. Hun havde aftenskoleundervisning, mens hun var gravid. Hun fik først igen arbejde uden for hjemmet i 1994. De havde været enige om, at hun skulle gå hjemme, mens børnene var små, og de havde i en periode ingen udgifter til husleje. I 1994 fik hun arbejde som Stilling 1 på Odder Sygehus, og i 1995 begyndte hun på Psykiatrisk Hospital i By 2. Hun har ikke haft fast arbejde siden overfaldet i 1998. Hun havde tillidsmandsbeskyttelse i et år. Da hun blev raskmeldt, startede hun på en uddannelse, men hun har ikke haft fast arbejde efter afslutningen af uddannelsen som cand. pæd. i 2003. Hun sendte mange ansøgninger i 2004, men ikke som Stilling 1, fordi hun efter overfaldet ikke kan arbejde som Stilling 1. Hun blev hurtigt sygemeldt og søger nu om førtidspension. I en periode skiftede hun mellem at være sygemeldt og raskmeldt. Kommunen har udarbejdet en ressourceprofil. Hun har bl.a. problemer med at gå på grund af en hælsporelidelse. Der er gigtforandringer i hendes blodprøver. Hun vil aldrig få mulighed for at bestride et job, og derfor har kommunen valgt at indstille hende til førtidspension. Hun får sygedagpenge i forhold til dimittendsatsen.

Hun hævede sin Pension, da hun flyttede sammen med App., og hun solgte en 3-værelses andelslejlighed vist nok i 1986 for 40.000- 45.000 kr. Hun brugte af disse penge

bl.a. til at købe en barnevogn for. De har haft en almindelig husførelse under samlivet. App. havde aldrig kontanter til de daglige fornødenheder til børnene, så på et tidspunkt fik hun reduceret socialhjælp i et par år. I 1994 fik hun 160.000 kr. af erstatningen fra brandskaden, og App. tilbagebetalte samtidig de 90.000 kr., som han havde lånt af hende. De har kun været på udenlandsrejser med børnene nogle få gange, og de har betalt halvdelen af rejseudgifterne. Når de var i sommerhusene, var det for at arbejde. Hun bor i en 2-værelses lejlighed nu, og den koster omkring 5.000 kr. om måneden, og hun har et kolonihavehus, som skal moderniseres. Kolonihavehuset er på 30 kmv., og det ligger dejligt ved Brabrandssøen. Hun har brugt sin formue og har en gæld på 38.000 kr. Hun har givet børnene penge til bl.a. computere og bøger. Familiestyrelsen halverede hustrubidraget med tilbagevirkende kraft, og det betød, at hun skulle tilbagebetale det, hun havde fået for meget og dermed, at hun sidste år ikke fik bidrag.

Det var hende, der stod for arbejdet i hjemmet, mens børnene var små. App. tog af sted på arbejde tidligt om morgenen og kom tit først hjem sent om aftenen. Arbejdsfordelingen blev ikke ændret, da hun fik arbejde i 1994, for hun havde tit natte- og aftenvagter og kunne derfor passe børnene. Hun har altid haft hovedansvaret for børnene. Da der blev lavet sær-eje, forlangte hun at få husholdningspenge, og i en periode fik hun 4.000 kr. om måneden.

De byggede huset på Adresse 2, fordi hun ikke kunne holde ud at bo sammen med App.'s far. De var fra hinanden i en kort periode i 1988, og det var et krav fra hendes side for at genoptage samlivet, at de fik deres eget hus. Hun deltog meget med indretningen af dette hus.

Hun var med til at finde sommerhusgrunden på **Adresse 7** i **By 3**. De talte ikke om ejerskabet, fordi **Adresse 7** blev finansieret af **App. s** penge ligesom huset på **Adresse 2**. Hun deltog i hele byggeprocessen og har været med til at vælge møblerne, for hendes smag er bedre end **App. s**. Hun har både købt og betalt tallerkner, bestik, billeder og gardiner. Det samme var tilfældet med det andet sommerhus, hvor hun også stod for malerentreprisen. Hun kan ikke sige, hvor mange penge, hun har anvendt til dette udstyr, men der er tale om småbeløb, og de mange småindkøb har samlet været på under 100.000 kr. **App.** sagde til hende, at det var skilsmissegrund, hvis hun insisterede på at være medejer af det andet sommerhus, for hver husstand måtte kun have to udlejningssommerhuse, og han ville have indtægterne fra begge huse. Det er forkert gengivet i byretsdommen, når der står, at **App.** refunderede hende indkøbene til sommerhuset, for det var indkøbene til helårshuset efter branden, der blev refunderet.

Da hun flyttede fra **Adresse 2**, tog hun de møbler med, som hun selv havde købt eller bragt med ind i forholdet.

Landsrettens begrundelse og resultat:

App.indst., der nu er 53 år, har ikke haft fast tilknytning til arbejdsmarkedet siden overfaldet på sygehuset i 1998. Før overfaldet havde **App.indst.** været uden for arbejdsmarkedet i en længere periode, mens børnene var små. Hun søger nu om førtidspension, og der er udarbejdet en ressourceprofil, hvoraf det fremgår, at sagsbe-

handleren vurderer, at [App.indst.] vil få svært ved at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Det er ikke afklaret, om [App.indst.] vil få tilkendt førtidspension. Da der således stadig er usikkerhed om, hvordan [App.indst.'s] fremtidige indtægtsforhold vil være, tiltræder landsretten, at [App.] er blevet pålagt at betale bidrag til [App.indst.] i en kortere periode. [App.indst.] har nu modtaget bidrag til sit underhold siden 15. juli 2005. På denne baggrund findes bidragspligten at kunne fastsættes til yderligere 1 år fra landsrettens dom.

Det fremgår af parternes opgørelser over deres særejer ved samlivsophævelsen i 2004, at [App.indst.'s] formue var på 562.000 kr., og [App.'s] formue var på mere end 14 mio. kr. ekskl. de latente skatter på ejendommene. Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at [App.indst.] kun i meget begrænset omfang har bidraget til den forøgelse af [App.'s] formue, der er opstået under ægteskabet og det forudgående samlivsforhold, idet forøgelsen skyldes konjunkturstigninger. Uanset dette tiltræder landsretten, at der efter en samlet vurdering af parternes forhold efter "urimeligt ringe reglen" i ægteskabslovens § 56 skal ydes [App.indst.] et beløb. Beløbet findes passende at kunne sættes til 400.000 kr. henset til forskellen på omkring 13 mio. kr. mellem parternes særejer. Landsretten har særligt lagt vægt på den tid, parterne har samlevet, og på den måde, de havde indrettet deres dagligdag, bl.a. i forbindelse med børnenes opvækst, mens disse var små.

Ankesagen har alene drejet sig om bidragspligt og § 56-krav. Efter sagens udfald ophæves sagens omkostninger, således at

ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part eller til statskassen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom ændres, således at appellanten, [redacted] App. [redacted], skal betale ægtefællebidrag til indstævnte, [redacted] App.indst. [redacted], i yderligere 1 år fra landsrettens dom og 400.000 kr. med procesrente fra 19. oktober 2006.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for landsretten til den anden part eller til statskassen.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Sigrid Ballund

Eva Staal

Hans-Jørgen Nymark Beck
(kst.)